

δημητρια γ'

θεσσαλονικη

14-28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1968

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΑ Γ'· ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ· 14-28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1968

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(Κ. Ο. Θ.)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Διευθυντής ορχήστρας: ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Σολίστ: VLADIMIR ORLOV, βιολοντσέλλο

ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1968, ΩΡΑ 9.15 Μ.Μ.

Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

V. ORLOV

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

I.

M. ΒΑΡΒΟΓΛΗ *Άγια Βαρόβαρα: συμφωνικό προελούντιο*

L. v. ΒΕΕΤΗΟΒΕΝ *Συμφωνία αρ. 3, σε μι ύφ. μείζ., έργ. 55,
«Ηρωϊκή»*

I. Allegro

II. Marcia funebre: Adagio assai

III. Scherzo: Allegro vivace

IV. Allegro molto - Presto

II.

A. DVORAK *Κοντσέρτο για βιολοντσέλλο και ορχήστρα, σε
σι έλ., έργ. 104*

I. Allegro

II. Adagio ma non troppo

III. Allegro moderato

(Τσέλλο: Vl. Orlov)

ΜΑΡΙΟΥ ΒΑΡΒΟΓΛΗ

(Αθήνα 1885)

ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ, ΣΥΜΦΩΝΙΚΟ ΠΡΕΛΟΥΝΤΙΟ

Ὁ Βάρβογλης, ένας ἀπὸ τοὺς πρωτοπόρους τῆς σύγχρονης Ἑλληνικῆς Σχολῆς, ἀνήκει σὲ μιὰν ομάδα ἐλλήνων συνθετῶν, ποὺ καλλιέργησαν ἰσχυροὺς πνευματικοὺς καὶ καλλιτεχνικοὺς δεσμοὺς μὲ τὴν Γαλλικὴ Σχολή. Στὴν ομάδα αὐτὴν ἀνήκουν οἱ συνθέτες τῆς γενιᾶς τοῦ Βάρβογλη Ριάδης, Λεβίδης, Πετρίδης, Πονηρίδης, Θ. Σπάθης, ποὺ σπούδασαν κυρίως στὸ Παρίσι, ὅπου ἐξήσαν ἀρκετὰ καὶ ἔδωσαν τὰ πρῶτα τοὺς ἔργα.

Τὸ ἔργο τοῦ Βάρβογλη δὲν εἶναι πλούσιο σὲ ὄγκο, ἔχει ὅμως πολλὴν εὐγένεια καὶ ἀβρότητα καὶ ἀποτελεῖ ἀξιόλογη συμβολὴ στὴν πρώτην ἐξόρμηση τῆς Νεοελληνικῆς Σχολῆς. Σ' αὐτὸ περιλαμβάνονται τὸ μονόπρακτο μουσικὸ δρᾶμα «Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἀγάπης», ἡ «Ποιμενικὴ Σουΐτα», τὸ συμφωνικὸ πρελούντιο «Ἅγια Βαρβάρα», τὰ συμφωνικὰ ποιήματα «Πανηγύρι» καὶ «Δάφνες καὶ κυπαρίσσια», ἡ «Σονατίνα γιὰ πιάνο» κ.ἄ.

Στὸ συμφωνικὸ «Πρελούντιο τῆς Ἁγίας Βαρβάρας» ὁ συνθέτης ξεκινᾷ, γράφει ὁ ἴδιος, ἀπὸ τοὺς παλιούς καὶ ἀπλούς ρυθμοὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ ἀπὸ τὸν μονότονο ἦχο μιᾶς καμπάνας, γιὰ νὰ δώσει ἔπειτα στὸ δεύτερο θέμα, ποὺ εἶναι ποιμενικὸ, περισσότερη κίνηση καὶ χρῶμα. Τὰ δύο αὐτὰ θέματα προετοιμάζουν γιὰ τὸν ἀκροατὴ τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ θρησκευτικοῦ μουσικισμοῦ ποὺ βασιλεύει στὸ μικρὸ ἑλληνικὸ χωριό, ὅπου ἐξελιίσεται ἡ πρώτη πράξις τοῦ λυρικοῦ δράματος. Τὸ ἔργο γράφηκε στὸ Παρίσι (τὸ 1912) καὶ πρωτοεκτελέστηκε στὸ Ντύσσελντορφ.

LUDWIG van BEETHOVEN

(Βόννη 1770 - Βιέννη 1827)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 3, ΣΕ ΜΙ ΥΦ. ΜΕΙΖ.,
ΕΡΓ. 55, «ΗΡΩΙΚΗ»

Ἡ ἱστορία τῆς «Ἡρωϊκῆς» εἶναι σ' ὅλους γνωστή. Τὸ μεγαλόπνοο αὐτὸ ἔργο γράφτηκε στὰ 1804 (τὰ πρῶτα σκίτσα φαίνεται νὰ χρονολογούνται ἀπὸ τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1802, ἐποχὴ ποὺ ὁ συνθέτης βυθισμένος στὴν μεγαλύτερη ἀπελπισία γιὰ τὴν ἐπερχόμενη κωφότητα ἀποφάσισε ν' αὐτοκτονήσει καὶ ἔγραψε τὴν περίφημη διαθήκη τοῦ Χαϊλιγκενσταντ). Ἀρχικὰ τὸ ἔργο ἀφιερώθηκε στὸν Ναπολέοντα. Ὅταν ὅμως αὐτὸς στέφθηκε αὐτοκράτωρ, ὁ Μπετό-

βεν άλλαξε τον τίτλο, που στην πρώτη έκδοση της συμφωνίας (1806) ήταν ο ακόλουθος: «'Ηρωϊκή συμφωνία συνθεμένη για τον έορτασμό της μνήμης ενός μεγάλου άντρα και αφιερωμένη στην Αυτόν Έξοχότητα τον Πρίγκηπα Λόμπκοβιτς». Η γνώμη του Μπετόβεν για το έργο του τούτο φαίνεται από το ότι στο μέρος του πρώτου βιολιού υπάρχει η σημείωση: «'Επειδή η συμφωνία αυτή ξεπερνάει το συνηθισμένα όρια, θα πρέπει να εκτελείται μάλλον στην αρχή παρά στο τέλος της συναυλίας, ύστερα από μίαν Εισαγωγή, μίαν Άρια ή ένα Κοντσέρτο. Γιατί άλλως, με κουρασμένο το ακροατήριο, θα μειώνεται η έντύπωση». Η πρώτη εκτέλεση της «'Ηρωϊκής» έγινε στη Βιέννη, στις 7 Ἀπριλίου 1805.

Η συμφωνία αυτή αποτελεί ένα όροσημο τεράστιας σημασίας στην ιστορία της μουσικής. Η συμφωνία ως είδος αναβαφτίζεται σε μιὰ καινούργια κολυμβήθρα, απ' την οποία ξεπηδάει ανανεωμένη και πλουτισμένη με άπειρο πλήθος από νέα στοιχεία. Νέο φως, αφάνταστης λαμπρότητας, καταυγάζει τὸ μνημειώδες αὐτὸ ἔργο. Ὁ συμφωνικὸς λόγος παίρνει μέσα απ' αὐτὸ διαστάσεις κολοσσιαῖες, πού μετριοῦνται με μέτρα ὄχι κοινά, ἀνθρώπινα. Ἡ διατύπωση καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἰδεῶν ἀποκτᾶ ἀπέραντο πλάτος. Ἡ πνοή, πού διαπερνάει καὶ τὸν τελευταῖο ἰστό, μελωδικό, ρυθμικό, ἁρμονικό, αὐτῆς τῆς τιτάνιας δημιουργίας, εἶναι τῆς πιὸ θείας οὐσίας. Ἡ ἐκφραστικὴ δύναμή της εἶναι ἀληθινὰ συγκλονιστικὴ. «'Ηρωϊκὴ» σ' ὅλη της τὴν ἔκταση. Στὴν σύλληψη καὶ τὴν πραγματοποίηση. Ἔργο ἑνὸς μεγάλου ἥρωα τῆς τέχνης καὶ τοῦ πνεύματος.

ANTONIN DVORAK

(Νελαχοζίβες 1841 - Πράγα 1904)

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΛΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ, ΣΕ ΣΙ ΕΛ., ΕΡΓ. 104

Τὸ κοντσέρτο αὐτό, αφιερωμένο στὸν φίλο τοῦ συνθέτη τσέχο βιολοντσελλίστα Χάνους Βίχαν, γράφηκε ἀρχικὰ στὴν Ἀμερικὴ (τὸ 1895), πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐκεῖ διαμονῆς τοῦ Ντβόρζακ, καὶ πῆρε τὴν τελικὴ του μορφή στὴν Πράγα. Ἡ πρώτη ἐκτέλεσή του δόθηκε στὸ Λονδίνο (τὸ 1896) ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ συνθέτη καὶ με σολίστ ἕνα ξεχωριστὸ ἄγγλο βιολοντσελλίστα, τὸν Λέο Στέρν, πού τὸ παρουσίασε κατόπιν ἐπανειλημμένα στὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἀμερικὴ.

Γραμμένο στις Ἠνωμένες Πολιτεῖες, τὸ ἔργο εἶναι διαποτισμένο ἀπὸ ἕνα πανίσχυρο αἶσθημα νοσταλγίας, πού κυριαρχοῦσε τότε στὴν ψυχὴ τοῦ συνθέτη. Ἔτσι, μέσα του βρίσκεται τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ τῆς πατρίδας του. Ὡστόσο συναντοῦμε καὶ κατάλοιπα τῶν προτιμήσεων τοῦ συνθέτη πρὸς τὴ μου-

σικὴ τῶν Νέγρων. Χαρακτηριστικὸ π.χ. ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτὴ εἶναι τὸ ὠραιότατο δεύτερο θέμα τοῦ πρώτου μέρους, πού με πραγματικὰ μελίρρυτο τρόπο ἐκθέτει τὸ κόρνο. Τὸ κοντσέρτο εἶναι γραμμένο με πλατὺ συμφωνικὸ πνεῦμα. Τὸ σόλο εἶναι τέλεια συνυφασμένο με τὸ ὀρχηστρικό μέρος. Ἔτσι, ὀρχήστρα καὶ σόλο συνεργάζονται με ἰσοτιμία στὸ κτίσιμο τοῦ συμφωνικοῦ λόγου. Ἡ μουσικὴ ἔχει δύναμη καὶ φῶς καὶ χρησιμοποιεῖ πολλὰ χαρακτηριστικὰ τσέχικα ρυθμικὰ καὶ μελωδικὰ στοιχεῖα, διατηρώντας ζωντανὸ τὸ ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος.

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΣΟΛΩΝ

Ἀρχιμουσικός, συνθέτης καὶ μουσικολόγος, γεννημένος στὴν Λευκωσία τῆς Κύπρου (1905). Σπούδασε στὸ Κολλέγιο Trinity τοῦ Λονδίνου, στὴν Ecole Normale de Musique καὶ τὴν Σκόλα Καντόρουμ Παρισίων (ἀνώτερα θεωρητικά, σύνθεση, διεύθυνση ὀρχήστρας, πιάνο). Διευθυντὴς τοῦ Ὁδείου Λεμεσοῦ (1934 - 56) καὶ τοῦ Κρατικοῦ Ὁδείου Θεσσαλονίκης ἀπὸ τὸ 1957. Μόνιμος ἀρχιμουσικός τῆς Σ.Ο.Β.Ε. ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της (1959) καὶ Γενικός Διευθυντὴς τῆς Κ.Ο.Θ. (1967). Διευθύνει συχνὰ συναυλίες στὴ Θεσσαλονίκη, Ἀθήνα (Κ. Ο. Α. καὶ Ε. Ι. Ρ.), Γαλλία, Γερμανία, Ἰταλία, Ρουμανία, κ. ἄλ. Συμμετέχει σὲ διεθνή Μουσικὰ Συνέδρια στὴν Εὐρώπη καὶ Ἀμερικὴ, καὶ εἶναι μέλος Κριτικῶν Ἐπιτροπῶν σὲ διεθνεῖς Μουσικοὺς Διαγωνισμοὺς. Μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνούς Ἐταιρείας Λαϊκῆς Μουσικῆς ἀπὸ τὸ 1948. Ὑπῆρξε ἐπίσης μέλος τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Μουσικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Ἀκαδημίας Μουσικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας. Συνεργάτης τῆς Ἀγγλικῆς Μουσικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Grove. Συνθέσεις: ἔργα γιὰ συμφωνικὴ ὀρχήστρα, κοντσέρτο γιὰ πιάνο, ὄπερα «Ὁδυσσεύς», μουσικὴ δωματίου, σκηνικὴ μουσικὴ. Δημοσίευσε βιβλία καὶ πολλὰς μουσικολογικὰς μελέτες σὲ ἀγγλικά, γαλλικά καὶ ἑλληνικά περιοδικά. Διακρίσεις: Ταξιάρχης τοῦ Φοίνικος (1965), Ἐπίτιμος Ἐταῖρος τοῦ Κολλεγίου Trinity τοῦ Λονδίνου (1952) καὶ Ἐπίτιμον Μέλος τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐθνομουσικολογικῆς Ἐταιρείας (1966).

ORLOV VLADIMIR

Γεννήθηκε στὴν Ὁδησὸ (Ρωσίας) καὶ ἀρχισε νὰ μελετᾶει βιολοντσέλλο σὲ ἡλικία 8 ἐτῶν, ἔχοντας πρῶτον δάσκαλο τὸν πατέρα του. Στὰ 1943 γράφηκε στὸ Ὁδεῖο τοῦ Βουκουρεστίου, ἀπ' ὅπου τελείωσε με πρῶτο βραβεῖο. Τὴν σταδιοδρομία του ὡς σολίστ ἀρχισε στὰ 1947, κάνοντας τὴν πρώτη του ἐμφάνιση με μία μοναδικὴ ἐρμηνεία τοῦ κοντσέρτου τοῦ Ντβόρζακ γιὰ βιολοντσέλλο καὶ ὀρχήστρα. Ἐλαβε μέρος σὲ τρεῖς διεθνεῖς διαγωνισμοὺς καὶ πῆρε στὰ 1953 στὸ Βουκουρέστι τὸ πρῶτο βραβεῖο, στὰ 1955 στὴν Βαρσοβία τὸ πρῶτο βραβεῖο, καὶ στὰ 1957 στὴν Γενεύη τὸ δεύτερο βραβεῖο (τὸ πρῶτο δὲν τὸ πῆρε κανεὶς). Ἐχει κάνει ἐμφανίσεις σὲ πολλὰς ξένες χῶρες, (Ἀγγλία, Αὐστρία, Βουλγαρία, Γερμανία, Δανία, Ἑλβετία, Ἰσραήλ, Καναδᾶ, Κίνα, Ὀλλανδία, Πολωνία κ. ἄ.) καὶ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συνεργαστεῖ με διακεκριμένους μαέστρους. Ἀπὸ τὸ 1964 μένει στὴν Βιέννη.

